

Cel

Celem CFCS jest klasyfikacja umiejętności codziennej komunikacji osób z mózgowym porażeniem dziecięcym do jednego z pięciu poziomów. CFCS skupia się na aktywności i partycypacji, rozumianych w ujęciu przedstawionym przez Światową Organizację Zdrowia (World Health Organization-WHO) w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (International Classification of Functioning, Disability, and Health-ICF).

Instrukcje dla użytkowników

Rodzic, opiekun i/lub specjalista znający umiejętności komunikacyjne osoby dokonuje oceny ich poziomu. Ocenie podlegać mogą również dorośli i młodzież z mózgowym porażeniem dziecięcym. Przez ogólną skuteczność komunikowania się rozumie się efektywność komunikacji **w codziennych sytuacjach** (w domu, szkole, środowisku lokalnym), a nie najlepsze osiągnięte umiejętności.

W niektórych przypadkach klasyfikacja umiejętności komunikacyjnych może być trudna ze względu na dopasowanie do więcej niż jednego poziomu. Wybiera się wtedy poziom najbliższy opisujący codzienne zdolności porozumiewania się klasyfikowanej osoby w większości środowisk. Na wybór poziomu nie powinny mieć wpływu możliwości, funkcje poznawcze, oraz/lub motywacja klasyfikowanej osoby.

Definicje

Komunikacja ma miejsce wtedy, kiedy **nadawca** wysyła wiadomość i **odbiorca** ją rozumie. Skuteczny **rozmówca** w zależności od celu, tematu, partnera oraz miejsca rozmowy (np. środowisko lokalne, szkoła, praca, dom) potrafi niezależnie przyjąć rolę nadawcy i odbiorcy.

Podczas ustalania poziomu CFCS uwzględnia się **wszystkie sposoby komunikacji** (komunikację werbalną, gesty, zachowanie, spojrzenie, ekspresję twarzy oraz komunikację wspomagającą i alternatywną - augmentative and alternative communication-**AAC**). System AAC obejmuje (ale nie jest ograniczony do) znaki manualne, znaki graficzne, tablice komunikacyjne, książki komunikacyjne oraz urządzenia służące do porozumiewania się – czasem nazywane pomocami komunikacji głosowej (VOCAs) lub urządzeniami generującymi mowę (SGDs).

Różnice pomiędzy poziomami stworzono w oparciu o zdolność przyjmowania roli **nadawcy i odbiorcy, tempo komunikacji i rodzaj partnera**. Podczas stosowania systemu klasyfikacji CFCS należy kierować się poniższymi definicjami.

Skuteczny nadawca i odbiorca szybko i z łatwością przechodzi pomiędzy czynnościami nadawania i odbierania wiadomości. W celu wyjaśnienia błędów komunikacyjnych skuteczny nadawca i odbiorca może stosować strategie takie jak: prośby, powtarzanie, parafrazowanie, uproszczenie i/lub rozbudowanie wiadomości. W celu zwiększenia tempa komunikacji ze znanymi partnerami, zwłaszcza u osób porozumiewających się przy pomocy AAC, skuteczny nadawca może odejść od stosowania zasad gramatycznych opuszczając lub skracając słowa.

Komfortowe tempo komunikacji określa jak szybko i łatwo potrafi dana osoba zrozumieć i przekazać wiadomość. Komfortowe tempo komunikacji cechuje nieznaczna ilość błędów oraz krótki czas pomiędzy zmianą ról komunikacyjnych.

Nieznani partnerzy komunikacyjni to osoby obce (nieznajome) lub osoby znajome, które rzadko komunikują się z klasyfikowaną osobą. **Znani partnerzy komunikacyjni** to członkowie rodziny, opiekunowie, przyjaciele, którzy ze względu na wcześniejsze kontakty i doświadczenia mają większą efektywność komunikowania się z osobą.

Wyjaśnienia

- ★ Określenie poziomu CFCS **nie wymaga przeprowadzenia testu**, ani nie zastępuje oceny przeprowadzonej wystandaryzowanym testem. CFCS nie jest testem.
- ★ CFCS dzieli ocenianych na grupy pod kątem efektywności umiejętności komunikacyjnych. **Nie tłumaczy powodów** ograniczeń w stopniu skuteczności, takich jak problemy poznawcze, motywacyjne, fizyczne, problemy z mową, ze słuchem i/lub językowe.
- ★ CFCS nie ocenia potencjalnych możliwości poprawy.
- ★ CFCS może być **przydatny w pracach badawczych i świadczeniach usług**, gdzie istotna jest klasyfikacja skuteczności komunikacji.

Przykłady zastosowania obejmują:

- 1) opisywanie funkcjonalności komunikacji we wspólnym języku zarówno dla specjalistów, jak i laików,
- 2) rozpoznawanie stosowania wszystkich skutecznych metod komunikacji, włączając AAC,
- 3) porównywanie, w jakim stopniu różne środowiska, partnerzy oraz zadania komunikacyjne mogą wpływać na wybrany stopień,
- 4) określenie celów służących po prawie skuteczności komunikacji.

- ★ Opis pięciu poziomów patrz strona 3
- ★ Karta różnicująca poziomy patrz strona 4.
- ★ Najczęściej zadawane pytania moż na znaleźć na stronie internetowej CFCS <http://CFCS.us>

Metody Komunikowania

Niezależnie od ilości stosowanych przez osobę metod komunikowania się, **tylko 1 poziom CFCS jest przypisany do ogólnych umiejętności komunikacyjnych**. Ramka poniżej służy do sporządzenia listy wszystkich stosowanych przez osobę metod komunikacyjnych.

Osoba klasyfikowana stosuje poniższe metody komunikowania się :
(Proszę sprawdzić **wszystkie**, które można zastosować)

- mowa
- dźwięki (dla zwrócenia uwagi partnera, takie jak "aaa")
- ruchy oczu, ekspresja twarzy, gesty i/lub wskazywanie (częścią ciała, wskaźnikiem , laser)
- znaki manualn^e
- książka komunikacyjna, tablice i/lub obrazki,
- urządzenie głosowe lub urządzenie generujące mowę,
- inne

Reference for CFCS Development:

Hidecker, M.J.C., Paneth, N., Rosenbaum, P.L., Kent, R.D., Lillie, J., Eulenberg, J.B., Chester, K., Johnson, B., Michalsen, L., Evatt, M., & Taylor, K. (2011). Developing and validating the Communication Function Classification System (CFCS) for individuals with cerebral palsy, *Developmental Medicine and Child Neurology*, 53(8), 704-710. doi: 10.1111/j.1469-8749.2011.03996.x, PMC3130799.

Tłumaczenie: Agata Michalska, kontakt (agata.michalska@psouu.org.pl), Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Kielce, Polska

Communication Function Classification System (CFCS) for Individuals with Cerebral Palsy

Key

- P** osoba z mpd
- U** nieznanymi partnerami
- F** znany partner
- skuteczna
- mniej skuteczna

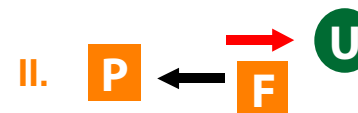
I. Skuteczny Nadawca i Odbiorca dla znanych i nieznanymi partnerów.

Osoba niezależnie **wchodzi w role nadawcy i odbiorcy** w kontaktach z **większością** osób, w **większości środowisk**. Komunikacja przebiega łatwo, w komfortowym tempie zarówno **dla znanych i nieznanymi partnerów komunikacji/konwersacji**. Niezrozumienia są szybko wyjaśniane i nie wpływają na ogólną skuteczność komunikacji.

Poziom I od II odróżnia tempo konwersacji. **Na poziomie I**, osoba komunikuje się w komfortowym tempie, z brakiem lub nieznacznym opóźnieniem w stosunku do rozumienia treści, tworzenia wiadomości, lub wyjaśniania niezrozumień. **Na poziomie II**, osoba czasami **potrzebuje dodatkowego czasu**.

II. Skuteczny, ale wolniejszy Nadawca i/lub Odbiorca dla nieznanymi i/lub znanych partnerów. Osoba niezależnie **wchodzi w role nadawcy i odbiorcy** w kontaktach z **większością** osób, w **większości środowisk**, ale **tempo konwersacji jest powolne**, co utrudnia interakcję. Osoba może potrzebować więcej czasu na zrozumienie wiadomości, stworzenie wiadomości i/lub wyjaśnienie niezrozumień. Niezrozumienia są często wyjaśniane i nie wpływają na skuteczność komunikacji w kontaktach ze **znanyimi i nieznanymi** partnerami.

Poziom II od III odróżniają **tempo konwersacji i jej partnerzy**. **Na poziomie II**, osoba jest skutecznym nadawcą i odbiorcą dla wszystkich partnerów komunikacyjnych, ale z różnym tempem komunikacji. **Na poziomie III**, osoba skutecznie komunikuje się ze **znanyimi partnerami**, ale nie ze **wszystkimi nieznanymi partnerami**.

III. Skuteczny Nadawca i Odbiorca dla znanych partnerów. Osoba **wchodzi kolejno w role nadawcy i odbiorcy w kontaktach ze znanyimi partnerami** (ale nie z nieznanymi) w **większości środowisk**. Komunikacja jest **zazwyczaj efektywna** w przypadku **znanych partnerów**. **Konsekwentnie, w przypadku nieznanymi partnerów komunikacja nie jest skuteczna**.

Różnicę pomiędzy poziomem III i IV określa ciągłość zdolności danej osoby do naprzemiennego wchodzenia w rolę **nadawcy i odbiorcy w kontaktach ze znanyimi partnerami**. **Na poziomie III** osoba w kontaktach ze znanyimi partnerami na ogół potrafi wchodzić w role nadawcy i odbiorcy. **Na poziomie IV** nie występuje ciągłość w komunikowaniu się ze znanyimi partnerami. Trudność może stanowić nadawanie i/lub odbiór.

IV. Niestabilny Nadawca i/lub Odbiorca dla znanych partnerów. Osoba **nie** zawsze, wchodzi kolejno w role nadawcy i odbiorcy. Ten rodzaj niezgodności może być obserwowany w różnych rodzajach komunikatów, **włączając**: a) czasami skuteczny nadawca i odbiorca, b) skuteczny nadawca, ale ograniczony odbiorca, c) ograniczony nadawca, ale skuteczny odbiorca. Komunikacja jest **czasami skuteczna** dla **znanych partnerów**.

Poziom IV od V odróżnia trudność **podczas komunikowania się ze znanyim partnerem**. **Na poziomie IV** osoba jest czasami skutecznym nadawcą i/lub odbiorcą dla znanych partnerów komunikacyjnych. **Na poziomie V** osoba **rzadko** jest w stanie skutecznie komunikować się nawet ze znanyimi partnerami.

Rzadko skuteczny Nadawca i Odbiorca nawet dla znanych partnerów. Osoba ma ograniczone możliwości wejścia w role **nadawcy i odbiorcy**. Nadawane przez nią komunikaty są niezrozumiałe dla **większości** osób. Osoba ma ograniczone możliwości rozumienia wiadomości przekazywanych przez **większość** osób. Komunikacja jest **rzadko skuteczna** nawet dla **znanych partnerów**.

Karta identyfikacji poziomów CFCS

